

AB

41 $\frac{10}{K.9}$

Vide librum Bonaventurae de reductione artium in Theod
logiam. In quo omne humanum studium & divinum.
proprie ostendit in quo fine sit referendum.

Bonaventura quodammodo per omnia seculum in
republica sua sit omnia alia. Illi autem non sit
hoc est. respublica sine christi plurimum fore.
Si christum bene scis scias. In se relecta in se
in collatione bonorum. De contemptu mundi

preterit ista dies. respublica origo mundi
An labor an requies. sic transit gloria mundi. In
hoc transit mundi & unigenitus ei. Quod ergo
vis. an amare mala & vivere in tempore. An
christum amare & in eternum vivere. Et

De philosophis. Celsus dicitur. Aug. ca. 3. Et ergo quoniam
quod credendum sit. quod ad religionem pertinet. non reus in
tua similitudo est quod admodum ab eis quos philosophi quod
sunt. nec metued est in aliud de iustis de iustis
elementis de motu in ordine & de spiritibus sub 4 & de
figura rei. de quibus & naturis animalium. fuit in lapidibus
fontium fluviorum montium. de partibus locorum & temporum. de signis
varietatibus tempestatum & talia per se. In his rebus. quod
illi vel per se vel per alios inveniunt. Inveniunt. Inveniunt
ignores et quia nec ipsi omnia reperirent. tunc. quod
sunt ingenio flagrantibus. Inveniunt abundantes. omnia
& quodam humana correctura inveniunt. quodam modo

historia sua experientia p[er]sententia & in eis que
p[er] iunioris gloriandi plura opinatio pot[er]it q[ui]d scietis
Sunt t[ame]n v[er]o v[er]a dicitur t[ame]n sui celestis suu
telestis sui v[er]itatis sui: Inuisibilia no[n] nisi
bonitatis v[er]o creator q[ui]d est d[omi]n[us] & v[er]o. Nulla
est nam que no[n] aut ip[s]e su[n]t aut ab ip[s]o. Cu[m] q[ui]
ip[s]e v[er]itatis p[er]s[on]a. s[ed] filius a p[er]e genit[us] & p[er]miss[us]
ab ip[s]o p[er]d[er]it. Sed v[er]o e[st] q[ui]d p[er]is & filij
ab hoc p[er]is & equaliter & Inuisibilia bona finit[us]
necesse su[n]t q[ui]d nec p[er]is nec equaliter nec Inuisibilia
bona q[ui]d bona ex p[er]is su[n]t v[er]o v[er]itatis v[er]o
bona q[ui]d ex v[er]o constat v[er]itatis v[er]itatis
p[er]sententia

R. VI

~~17.~~ 93.

Domine exaudi oratio
nem meam et clamor

Domine in iudicio meo
vires: Et os meum annun

5

3

**Horarij Cylin
drini Canones**

Horarij Cylindri Canones.

Carmen dicolon Tetratrophon
Primi tres versus sunt Saphici.
Quartus est Adonicus

Hoc iter Phœbi varium Cylindro
Ortus, Occasus, spatium diei
Cernitur tenso cubito gnomonis
Lumine fixo

Ignis cum Sol rapitur quadrigis
Altior/quando graditur remissus
Impares hic conspitiunt horæ
Com quoq; munes

Summitas quæ sit trutinata rebus
Ducta sublimi: domibus vel altis
Turribus: quis pyramides proceras
Terminus æquat

Observãdissimo viro dño Magistro Da
nieli Schmidt Ecclesiæ diuæ Virgiris
Mariæ Norinbergen. Primario: Ioãnes
Schoner Charolipolitanus S.D.

Tam&si insolitũ haud tñ præter amici officiũ
videat tibi nũc media litterarũ occupatiõe ere
ptas lras mittere p̃ceptor observãdissime qui s
bus veteris necessitudinis abolitã (quã forsitan
existimas) cõsuetudinẽ instaurare conaturus:
hoc instrumẽtũ (Cylindrus qđ fert horarũ æq
liũ: inæqualiũq; index) e penu meorũ negotio
rũ sumptũ: tibi atq; amico optimo dedicare sta
tui: quo inuiolatae apud te amicitia pign^r ma
neat. Qui vero dignior eo foret inter morta
les te præter occurrebat nemo: vt quẽ olim in
venãdis bonarũ artiũ ornãmẽtis p̃ceptorẽ ha
buerim: nũc monumẽtorũ meorũ sis defensor
acerrim^r. Puto nãq; tuto ea tecũ cõmorari: ne
liuida latrantiũ ora incurfent laniãda. Cætera
quoq; tuæ pietatis in me experimẽta tãta sunt:
q̃nta nllã tps vicissitudo obrutura sit vnq;. Re
ris obsecro hãc menti meæ sublatã familiarita
tẽ: quã studii grã alternatim Erffordia ægim^r?
Quippe eã nisi fata inœlicia tulerint ppetuo
aio isidebit Hoc igit instrumẽtũ tibi nucupatũ
firmissimũ foederis vinculũ: accipito boni, Me

q̄ ac in oībus obsequuturū ama: Vale ex Babē
berga pridie idus februarii, Anno. 1. 5. 1. 5.

Declaratio p̄tū & lineaz Cylindri.

¶ Instrumentū hoc Cylindrinum est diuisum:
primo in limbo inferiori in duodecim signa
Zodiaci: & eorū noībus inscriptum: & quodli-
bet signū in gradus, 30, cū numeris suis: sub q̄-
bus duodecim mēses: anni cū noībus atq̄ die-
bus suis quibusdā pūcturis & gradibus notatis
quorū quilibet duos gradus seu duos dies con-
tinet: excepto vbi mēsis, 31, habet dies: quia tūc
ultima huius mēsis punctura vnū reſentet diē
Itē habet diei horas cū lineis horariis: attramē-
to notatas: ex q̄bus p̄ vmbra solis, diei poterī-
mus habere horas: quarū numerus scriptus su-
pra imagines Cancri & Geminorū: id est, Tro-
picū Cācri apparet. Item in hoc etiā instrumen-
to sunt horæ inæquales siue tpales: quæ vulgo
planetariæ appellant: rubro insignitæ: quarū
numerus circa æquatorē vel principiū Arietis
& libræ signatus reperit. Itē gradus altitudinis
solis in lōgitudine obseruatorii huius extensi
sunt vsq̄ ad . 36, gradus & . 30. fere minuta: q̄

maxima solis altitudo in nostra videlicet. 50.
graduū elevatione obseruat: e quibus omī mo-
mento solis altitudinē ea lucente inuenire possi-
sumus. Itē habet puncta vmbraē versae: quibus
cuiusq; rei exelsae siue ī plano erectae altitudinē
p eius vmbraē metiri valeamus.

Canon primus locum solis docet
inuenire

¶ Quere mensem in quo motū solis cupis in
limbo inferiori huius instrumenti: & eius diem:
supra quem in limbo signorū inuenies gradū
& signū solis huic diei rectae correspondentem

Canon secundus. Horā diei per
vmbraē Ciotheri a sole pandet.

¶ Pone Ciotherū siue stilū sup signū & gradū
solis: iuxta pportionē diei limbi inferioris in-
uentū: & verte instrumentū in manu cū filo si-
ue chordula suspensum: ita q; vmbra Ciotheri
cadet ppendiculariter iuxta lineas lōgas signo-
rum & graduū: quia tūc vmbraē extremitas Cis-
otheri ostendet horā comunē diei inter line-
as horarias atro tractas: vt scilicet si termin⁹ ce-
ciderit sup lineā primā q̄ infima est & rubro co-
lorata: tunc erit hora duodecima cōmunis me

ridiei: & sexta t'palis siue planetaria. Si sup' sectū
dā ceciderit lineā: erit hora vndecima antemer-
ridiana: aut prima postmeridiana. ¶ An autē
ante vel postmeridiem sit talis hora ita innotes-
cet. Si vmbra Ciotheri continue elongatur:
tunc certū tene ante meridiem fore. Si vero ab-
breuiat: erit tempus postmeridianum.

Canon tertius. Ortum et occasum
solis atq; quantitatem diei & noctis inue-
nire pro det.

¶ Ortus occasusq; solis faciliter p' Cylindrum
inuenient. Nam si stilus iuxta p'portionē loci
solis in superiori parte horarii locatus fuerit,
considerandum erit quæ linea horaria stilo si-
ue Ciothero proximior extiterit: nam ea or-
tū & occasum solis indicabit: hoc tamē notato
q; horæ antemeridianæ ortū: post meridianæ
vero occasum indicabūt. Quib' cognitis: quā-
titatē huius diei numerabis a tali hora: & minu-
tis ortus: vsq; in eius diei horā & minutas occa-
sus: quia tot horarū & minutarū (si quæ sint)
erit diei quātitas: quā si a. 24. horis detraxeris
conflabitur remanentis noctis quantitas.

Canon Quartus. Horā plane
a iiii

tariam p vmbra Ciotheri a sole docet.

¶ Notetur finis vmbra Ciotheri inter lineas horarias rubro signatas: instrumento tñ antea ad locū solis aptato: q̄a tunc vmbra a stilo caufata horam indicabit planetæ. Quotta autē sit talis hora: ostendet numerus horarū in medio Cylindri signatus in linea æquatoris. Cui⁹ autē planetæ sit talis hora infra docebitur

Canon Quintus Horam planetæ absq̄ vmbra solis docet: etiā nocturnam

¶ Scito loco solis in limbo inferiori huius instrumenti: cōpara eundem p̄portionaliter inter lineas horarias/ quæredo horā cōmunem æqualē quā horam planetæ aues scire: qua habita. Vide quæ hora inæqualis: vel qd̄ spatiū horæ inæqualis concurrat cū loco solis & hora cōmuni æquali: q̄a talis hora inæqualis erit quā quærebas. In nocturna vero hora inuenienda: quæredus est gradus solis oppositus huius diei: cuius horā quæris: & patebit hora planetæ nocturna ex gradu solis opposito & hora cōmuni noctis. Hoc tamen notato: q̄ horæ ab .i. vsq̄ in 6. sunt horæ ante mediū noctis: reliquæ vero sex a 6. vsq̄ ad 12. iterū ascendendo sunt post mediū noctis. Sic pari via in die: pri

inæ sex horæ in numero descendentes sunt ante meridiem: reliquæ vero. 6. ascendendo ad duodecim sunt post meridiem.

Canon sextus altitudinem solis inuestigare docet.

¶ Voluatur coopculum cum stilo donec ipse stilus sit supra lineam & ordinem graduum altitudinis solis. Postea suspendatur Cylindrum cum filo eum tenendo: ita q̄ Ciotherus vmbra suam proiciat directe ad puncta siue gradus altitudinis solis: quia finis huius vmbrae altitudinem solis qualibet hora ostendit.

Canon Septimus puncta vmbrae versæ inuenire quacunq̄ hora cupis notificat.

¶ Vertetur Ciotherus siue stilus super lineam punctoꝝ in Cylindro: & oppone soli luceti: vt prius suspeso instrumeto: & vmbra finis stili indicabit puncta vmbrae versæ quacunq̄ hora.

Canon Octauus puncta vmbrae rectæ quacunq̄ hora volueris insinuat.

¶ Diuide 144. per numerum punctoꝝ vmbrae versæ quæ per Cylindrum obseruasti: quæ eius numerus quotiens ostendit puncta vmbrae extensæ siue rectæ eadem hora

Canon nonus Altitudines turri
um siue aliarum rerum eminentium in plano
erectarum adiutorio huius Cylindri capere

¶ Primo vmbraē versae puncta iuxta doctrinā
iam traditam sume. videq; pportionē eorū ad
12. quia talis & tanta erit pportio rei erectae ad
eius vmbraē. Si vero puncta quae vmbra stili
suo tangit termino fuerint praecise. 12. erit res
aequalis suae vmbrae. ¶ Si aut pauciora fuerint
q̄ 12. erit altitudo rei minor sua vmbra: habet
q; se ad eam in eadē pportione sicuti puncta se
habent ad 12. Quia si pūcta vmbrae fuerint me
dietas de 12. erit altitudo rei medietas suae vmb
rae: & sic de reliqs eodē mō intellige. Si vero
pūcta plura fuerit q̄ 12. erit altitudo rei maior
sua vmbra: & hoc in eadē pportioe in q̄ se habēt
puncta ad 12. vt in exemplo. Si puncta fuerint
dupla ad 12. tunc altitudo erit dupla ad vmbraē
ipsius rei: ita etiā de aliis intelligendū erit. Si ve
ro habueris puncta vmbrae versae & quæres
scire puncta rei erectae aliqua mēsurā tibi nota
multiplica eandē mensuram p puncta vmbrae
versae: & pductū diuide p 12. cuius numerus
quoties ostendit altitudinem rei mensurandae
Vel aliter idē inueniet. Accipientē primo pun

Et a vmbra versæ mutata in puncta vmbre rectæ: eadē via sicuti modo dicebat. & multiplicet vmbra rei p 12, & pductū diuidet p puncta vmbre rectæ: quæ post reductiones sunt puncta vmbre rei erectæ: & numerus quotiens ostendit rei altitudinem.

Canon Decimus docet cuius planetæ sit quælibet hora inæqualis per Canonem quartum vel quintum inuenta.

¶ Habito numero horæ inæqualis tuæ obseruationis per canones præcedentes: voluerisq; scire cui planetarum ipsa debeat: intrabis tabulam infra positam cum numero horæ: si fuerit hora diei temporalis diurna in primâ columnulâ numeri lateralis ad sinistram posita: vñ in secundam columnulam si nocturna extiterit: quærendo numerum talis horæ inæqualis: & ex illius diei ordine descende vsq; ad horam in primis columnulis inuentâ: & in communi angulo diei & horæ Planetam horæ dominum offendes.

Sequitur Tabula gubernamētī planetarū.

87 octis

Hore	Diei	Dies	Dies	Dies	Dies	Dies	Dies	
Notte		Dominicus	Secunda feria	Tertia feria	Quarta feria	Quinta feria	Sexta feria	Sabbatum
1	3	☉	☾	♂	♀	♂	♀	♂
2	4	♀	♂	☉	☾	♂	♀	♂
3	5	♀	♂	♀	♂	☉	☾	♂
4	6	☾	♂	♀	♂	♀	♂	☉
5	7	♂	☉	☾	♂	♀	♂	♀
6	8	♂	♀	♂	☉	☾	♂	♀
7	9	♂	♀	♂	♀	♂	☉	☾
8	10	☉	☾	♂	♀	♂	♀	♂
9	11	♀	♂	☉	☾	♂	♀	♂
10	12	♀	♂	♀	♂	☉	☾	♂
11		☾	♂	♀	♂	♀	♂	☉
12		♂	☉	☾	♂	♀	♂	♀
1		♂	♀	♂	☉	☾	♂	♀
2		♂	♀	♂	♀	♂	☉	☾

Horarū planetarū significatōes in electionibus.

¶ Saturni hora infortunata in omni re dicitur: exceptis infra dicendis: quia in eius hora eme agros: prata: lapides: panos nigros: hortos erige & labora: exeas de domo tua: si reuerti illa die volu

¶ Iouis hora fortunata: In ea reges & principes (eris) honora. Fac coniugium: in scide in ea panos: equa equituras: non bibas in ea malas species: exeas de terra tua: non emas arma: caueas ab igne & suis flammis: non fodeas fossata: semines omne semine & plantes omnem arborem: incipias omne aedificium: ponas te ad sedendum cum regibus: non emas bestias: sed emas aues: non intres nauem: loquaris cum rege nec minuas venam vel cum veteris: qui exiuerit per itinere faciendum: habebit bonum lucrum in substantia & suo negotio: utilitatem a parte quam non suspicabitur & gaudia: bonum est intrare ad regem: alcaidos & iudices qui dederit capitale habebit inde bonum lucrum: & amorem cum socio participante: qui infirmabit cito sanus est.

¶ Martis hora abhorrēda est in omni re & (fiet) omni initio & facto.

¶ Solis hora infortunata in omni re: nisi per intrandum ad regem. tamen non intres ad eum in occasu solis: nec indues in ea vestimentum nouum: nec tibi minus

es: nec des alicui substātiā causa mercādi: nec p
ficiendo aliquam rem: nec incipias aliqua ædis
ficia: nec emas bestias: tñ petas i ea sapiētias: do
miniū & documētū: & nō iaceas cū muliere: tñ
emas arma: eqta equum: & exeas de terra tua p
venādo: sed si extra fueris nō intres domū tuā
Et hæc hora bona ē p recipiēdo dignitatē: & p
habēdo facere cū rege vel cum domino.

¶ Veneris hora bona & fortunata in ea equita
equū: n̄ intres nauē aliquā: ingre i ea dominiū
Intromittas te de ioculatiōibus & solaciis: in ea
lude ad Scachos: cum mulieribus: vade ad so
lacia: exeas de terra tua: si tñ extra fueris nō in
tres domū tuā: fac cū ml'iere cōiugiū: bibe me
dicinas & species: non minuas de vena: neq; cū
vētosīs. neq; plātes arbores: nec semines aliq; &
semē: in scides vestimenta. Qui incipiet iter ipsa
hora bonū & vtilitatē ex pte ml'ierū habebit vlt
simile: bonū est in ea facere qcqd ad mulieres p
tinet: & omēs pannos depictos & variis coloris
bus coloratos.

¶ Mercurii hora indifferēs siue mediocris est:
In ea oēm bestiā equita: mulā & asinā. Scribe in
ea chartā: mitte nūcios: da substātiā tuā p mer
catura: mutues qcquid volueris: recipies quod
tibi debet: & bibas medicinas: plātabisq; arbor

res. Intres ad regē: cū mliere nō facies cōiugiū
hereditates nō eme nec terrā. Ne intres domū
tuā qñ extra fueris: ne emas seruos: nec te p̄mu
tes de vna domo in aliā: nec extrahes dec arces
ribus aliquē. Sed incipies omē ædificiū: fodias
puteos & fossata. Iter incipe: q̄a inde bonum &
vtilitatē habebis. Dones puerū ad oēm discipli
nam: vt ad l̄ras scribendū & filia: mercātiā fa
cere. nuntios mittere. causari. dare & recipere
bonum erit.

¶ Luna Hora bona erit pro ædificio inchoan
do. Non emas in ea medicinā pro medicando
Nō inscidas pannos nec emas pecudes. nec his
similia: inscidas arbores: eme fructus. fode foss
ata & puteos. equita equos: honora mulieres.
da filiū tuū ad discendas litteras & scribere. per
sequaris in ea tuū inimicū: exeas de terra tua:
sed non intres in eam. Et dicit̄ qui facit iter in
ea. habebit bonum in illa occasione mortis alii
cuius hominis siue societatis: tamen si Luna fu
erit in signo terreo damnatur hoc iudicium.

Juris canonicum 92.
Juris prudentium 95.
Inquisitorum arte 96

L

Litterarum elementum 2.
Lully arte 9.
Lentonia arte 64
Legibus & jure

M

Memorata arte 10.
masseria in grece 11.
musica 17. *57. ratios*
metallaria 29.
metoposcopia 34.
magica in grece 41. *49*
magica summa 42.
magica mathematica 43.
magica & venefica 44.
munda 51.

metaphysica 53.
moralis philosophia 54.
magistrantibus arte 61
monasterii scriptura 62.
mezoturgia arte 63.
mendacitate 65.
mulieribus aulicis 71.

modorum & facultatum 25
mirabilia 47
mali facere an expediat 54

Mezoturgia 72.
militari arte 79.

medicina in grece 82.
medicina antiqua d. v. s.
medicina operatione 83.

magister scripturae & scripturae

N

Necromantia & goetia
magice 66
nobilibus aulicis 69.
nobilitate 80. *94*
notariatus & promissa arte

O

Optica 23. *l' yppocrita*
Operis perforatio. in ff.
miraculorum *in comperta*
Pascha celebrata 59

Optica 4. 64
planeta 81
pythagorice *in sorte*
propheta 82
pictura 24

plastica & statuarum
physiognomica 33.

prestigiis 48.
philosophia naturalis 49. *moralis M.*
principijs 50.

polina 55.
perspectiva de optica
prelata arte de migrata

purgatio 71
primordia aere 68.

Super nyuem in allor...

...moum arm' moe...

47
596
68
02
4

prociis autiq 70.
pastura 75.
pysatione 76.
pharmacopola 84.

provocativa aut s. nduay
Q
Questura 73.

R
Rabing 47.
Rethorica 6.
Rethorismo 21.
Religione in gne 56.

S
Salmone ra 47.
Sarcophagi in gny 1.
Septuaginta 80.
Sorti pythagorica 15.
Salvatoribz & chry 18.
Statuaria & plastica 25.
Specularia 26.
Speculatoria 38.
Somniphora 39.
Socraticus magis 101.

T
Terre motu 51.
Therurgia 46.
Templis 58.
Thomae aquina 90.
Thromantia 47.

Theologia scolastica 97.
Theologia interpretativa 98.
Theologia prophetica 99.

V
Veng mascula 54.
Venetia & Auropro 77.
Vetuzinaria 87. *mediana*
Vtuficentoria 90.
Verbo 81. 100.
Veneria & magica
Voluptas 54.
V 1531.

77.
98.
9-
54
77
mā

De M ludew ca 6. 64.
Lutheri A. Co. Agrippae reclamationis & nortozia error
5 ca 48
Epistolarum Astrologi ca 31

ABI 4M 10
K, 9

ULB Halle 3
002 042 800

56

15 3

Horarij Cylindri drini Canones

